

NÄTVERKET FÖR BARNKONVENTIONEN

RAPPORT FRÅN FÖRBEREDELSE OCH HEARING

19-20 NOVEMBER 2009

Nätverket för Barnkonventionen

NGO Network for the Rights of the Child

INNEHÅLL

INLEDNING	2
UTFRÅGNING AV:	
SOCIALSTYRELSEN, MIGRATIONSVERKET SAMT JUSTITIEDEPARTEMENTET	3
FOLKHÄLSOMINISTER MARIA LARSSON	5
SOCIALMINISTER GÖRAN HÄGGLUND SAMT JACQUES BARROT OCH MARTA SANTOS PAIS (EU)	10
REPRESENTANTER FÖR INTRESSEORGANISATIONER SAMT BARNOMBUDSMANNEN	11
RIKSDAGENS TVÄRPOLITISKA BARNGRUPP	14
AVSLUTNING	17

BILAGA:

FÖRBEREDELSE INFÖR HEARINGEN 2009-11-20

NÄTVERKET FÖR BARNKONVENTIONEN 2010

Text: Ingrid Engdal, Lena Falk och Ann-Marie Stenhammar

Layout och redigering: Kerstin Nordström

Foto: Sofia Hallonsten

NÄTVERKET FÖR BARNKONVENTIONEN

HEARING 20 NOVEMBER 2009

PROGRAMMET

- Inledning och information om Barnkonventionen.
- Panel med utfrågning av Berith Josefsson/Socialstyrelsen, Marina Bengtsson och Johan Rahm/ Migrationsverket samt Magnus G Graner/statssekreterare Justitiedepartementet
- Utfrågning av äldre- och folkhälsoministern Maria Larsson. (En timme.)
- Via Länk: Utfrågning av socialminister Göran Hägglund, Jacques Barrot/vice ordförande i Europeiska kommissionen, kommissioner för frihet, säkerhet och rättvisa och Marta Santos Pais/FN:s generalsekreterares särskilda representant för våld mot barn. (Ca 20 minuter.)
- Förändring av Sveriges arbete med barns rättigheter de senaste 20 åren. Utfrågning av panel med Henrik Petrén och Fredrik Viklund/Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar, Elisabeth Dahlin/generalsekreterare Rädda Barnen, Elaine Krig, Jenny Kvie och Véronique Lönnerblad/UNICEF, Elina Pettersson/Rädda Barnens Ungdomsförbund samt Fredrik Malmberg/Barnombudsmannen.

INLEDNING

Amalia Aspelund hälsar alla välkomna och informerar kort om vad Barnkonventionen är och dess viktigaste artiklar.

Cecilia Abrahamsson, ordförande, berättar om Nätverket för Barnkonventionen.

Cecilia Abrahamsson/Rädda Barnens ungdomsförbund och Lisa Eriksson/UNICEF, dagens moderatorer, beskriver reglerna för dagen:

För de som utfrågas gäller:

- Ingen politisk smutskastning
- Svaret får vara högst 3 minuter långt

För deltagarna gäller:

- Presentera sig med namn och organisation
- Tänka på att många ska få prata
- Använda röd stopplapp vid otydligt eller inget svar på sin fråga
- Gruppledaren ansvarar för frågorna

För alla gäller:

- Respekt för varandra
- Använda ett språk som alla förstår
- Vi ska ha kul!

UTFRÅGNING AV

*Berith Josefsson/Socialstyrelsen, Marina Bengtsson och Johan Rahm
/Migrationsverket samt Beatrice Asks statssekreterare Magnus G Graner/
Justitiedepartementet*

Till att börja med fick alla några frågor att ta ställning till:

• När hade barn det bäst, 1989 eller 2009?	Alla svarade 2009
• Ska Barnkonventionen bli lag?	Nej, tyckte alla
• Ska BK gälla alla barn eller bara barn som är svenska medborgare?	Alla barn, ansåg alla fyra
• Är BK statens eller kommunernas ansvar?	Statens, svarade alla

Frågor till Marina Bengtsson, Migrationsverket:

Hur kommer det sig att man splittrar familjer eller syskon? Om två barn kommer så får den ena stanna men inte den andra. (Artikel 9, 10)

Svar: Svår fråga. Men om det ena syskonet är över 18 år, alltså vuxen, så kan det hända att den personen inte får stanna men syskonet som är barn får stanna.

Johan Rahm fyller på svaret: Detta kan ju hända om föräldrarna finns i Sverige och barnen kommer för att förenas med familjen.

Fråga till Magnus G Graner:

Om en av föräldrarna flyttar till ett annat land vem bestämmer var barnet ska bo? (Artikel 9, 10)

Svar: Det blir problem om föräldrarna inte är överens. Då kan det bli så att det får bestämmas i domstol hos vilken förälder barnet ska bo. Det är ett av de svåraste beslut en domstol måste ta.

Frågeställaren: Du pratar mest om föräldrarna men barnet?

Svar: Det finns ju bestämt att från 12 år ska barnet få komma till tals och vara med och säga sitt. Men i domstolen är det föräldrarna som är den ena parten. Och när det gäller ”riktigt små barn – 3-4 år, så har ju barnen ingen uppfattning och kan inte tillfrågas”. Vi ska lyssna på barnet så mycket som möjligt.

Moderatorn: Ska man lyssna mer på barnen än idag? (Artikel 12)

Svar: Tycker det är bra som det är. Det är för stort ansvar att lägga på barn att bestämma var de ska bo; det blir som att de ska välja mellan sina föräldrar och ett sådant val ska vi inte utsätta barnen för.

Fråga till Magnus G Graner:

Barn som diskrimineras kan inte vända sig till DO men inte heller till BO. Hur ska barn göra? (Artikel 12)

Svar: Jag kan inte svara, jag visste inte att det var så. Ska ta reda på det.

Fråga till Marina Bengtsson:

Det händer att asylsökande barn skickas tillbaka till sitt hemland fast det är krig. Varför gör man så?

Svar: Jag hoppas och tror att det inte går till så men tyvärr blir det ibland avslag.

Följdfråga: Men händer det?

Svar: Inte till krigförande land vad jag vet. Men det kan hända att man skickas tillbaka till ett land där det råder svåra konflikter.

Följdfråga: Apatiska barn skickas också tillbaka, men man ska se till barnets bästa? (Artikel 3)

Svar från Johan Rahm: Barnets bästa, ja men vi kan inte ge uppehållstillstånd bara med hänvisning till barnets bästa. Vi vet att det bästa för apatiska barn är att få stanna, det har vi lärt oss. Om det finns vård i hemlandet av acceptabel kvalitet så får vi skicka tillbaka även dessa barn.

Fråga till Magnus G Graner:

Varför är inte Barnkonventionen lag? (Artikel 4)

Svar: Med en konvention lovar länderna varandra att göra som det står i konventionen och det är inte så tydligt uttryck som det måste vara i en lag. Men när vi skriver lagen måste vi se till barnets bästa. Ett exempel: det är lättare för barn än för vuxna att få asyl beroende på barnets bästa.

Fråga till Magnus G Graner:

Många barn känner inte till Barnkonventionen. Varför delas inte Barnkonventionen ut i skolan? (Artikel 42)

Svar: Det finns många konventioner som säger viktiga saker. Jag tycker att man borde undervisa om alla. "Min regering" tycker inte att skolan är tillräckligt bra som den är, därför föreslås ändringar. Och ytterst är det lärarna som är ansvariga. Borde tas upp i samhällskunskapsundervisningen.

Fråga till Migrationsverket:

Varför finns det kommuner i Sverige som inte tar emot flyktingar?

Svar från Johan Rahm: Vet inte. Vi undrar också. I grunden är det bra om kommunerna själva får bestämma så mycket som möjligt. Då blir också barnen välkomna. Ni får gå hem till era kommuner och försöka påverka dem. Men det kanske behövs en lag.

Fråga till Magnus G Graner:

Vilken skada skulle det göra om vi antar Barnkonventionen som lag? (Artikel 4)

Svar: En lag måste vara tydlig, till exempel om vad som händer om man inte följer bestämmelserna. Men vi har konkreta lagregler som följer barnets bästa till exempel – (samma exempel som ovan, att det är lättare för barn att få asyl).

Stoppskylt: Vi tycker inte att du svarar på frågan.

Svar: Det är svårt att förklara; En konvention är en överenskommelse mellan länder, lagar är regler för hur vi ska handla i vardagen i Sverige. Det är två helt olika saker.

Moderatorns avslutningsfråga: Vad tar ni med er från den här dagen?

Magnus G Graner: Jag ska undersöka svaret på varför man inte kan vända sig till DO om man är barn.

Berith Josefsson: Att fortsätta att jobba än mer för att barn i familjehem ska få det bättre.

Johan Rahm: Ta tillvara barns rätt och skydda barn under hela asylprocessprövningen. Det finns mycket att göra.

Marina Bengtsson: Jag tar med mig engagemanget och att vi på Migrationsverket behöver komma ut mer och berätta om vad vi gör. Mejla era frågor och åsikter till oss!

UTFRÅGNING AV

äldre- och folkhälsominister Maria Larsson

Maria Larsson tycker att det är jätteroligt att komma till hearingen, det är angeläget. Hon presenterade sig själv samt vilka områden hon ansvarar för. 1989 var Maria lärare i Småland och hade tre egna barn. Hon minns att de arbetade systematiskt med alla artiklar i Barnkonventionen i skolan med eleverna.

Kortfrågorna. Maria Larsson svarar:

2009 bättre än 1989; Röststråtsåldern ska vara kvar vid 18 år; BK ska vara en konvention, inte lag, den ska gälla för alla barn i Sverige.

Fråga från BLÅ grupp (Unicef):

Alla ska ta vaccin mot svininfluensan, men vi vet inte tillräckligt om biverkningarna. Är det rätt att använda barn som försökskaniner? (Artikel 24)

Maria Larsson: Vi skulle aldrig rekommendera allmän vaccinering om det fanns några farliga biverkningar rapporterade. Allt läggs ut på hemsidan. Cirka 10 % får lite ont i armen, och 10 % får lite feber, det vill säga precis som vid andra influensavaccineringar. Vi rekommenderar vaccinering. Bara NÅGRA blir väldigt allvarligt sjuka. Av de som dött är 1/3 inte från någon riskgrupp, till och med barn har dött.

Stoppskylt: Vaccinering kräver vårdnadshavares tillstånd, vilket lett till problem för vissa barn exempelvis i familjehem.

Maria Larsson: Det ska jag ta med mig och kolla upp. Alla ska kunna få vaccin.

Fråga från GUL grupp:

Skolmaten är en väldigt viktig del i barnens skolgång. Varför får barnen inte vara med och påverka maten samt komma med förslag till maträtter? (Artikel 12)

Maria Larsson: Det är en fråga för varje skola att avgöra. Det finns ibland matråd och allt oftare två rätter att välja bland varje dag. Gå hem och påverka, kräv ett matråd. Det går att förändra.

I förslaget till ny skollag föreslår regeringen att skolmaten ska vara både kostnadsfri och näringsriktig, inte bara kostnadsfri som det är nu.

Fråga från LILA grupp (Ronneby ungdomsråd);

Varför har inte papperslösa barn rätt till sjukvård? (Artikel 24)

Maria Larsson: Det tycker jag att de ska ha. Alla som vistas här ska ha bra vård. Regeringen arbetar med det.

Fråga från GRÖN grupp (Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar):

Vad kan du göra för att barn med rörelsehinder ska ha samma möjlighet som andra att hålla på med idrott? (Artikel 23)

Maria Larsson: Det finns många olika verksamheter. Riksidrottsförbundet får medel för att stödja idrott i olika former och för flera grupper. För rörelsehindrade behövs stödinsatser, till exempel en assistent. Så långt jag har hört finns det inga stora problem, men jag hoppas det fungerar väl så att alla ungdomar kan delta.

Följdfråga: Har ni gjort någon undersökning?

Svar: Nej, jag känner inte till någon sådan undersökning men *vi kanske ska tillsätta en undersökning om barns fritid.*

Jag vet en elev som inte kunde komma in i gymnasalen på grund av rullstolen och som sedan fick IG i idrott. Vad säger du om det? (Artikel 23)

Svar: 60 % av skolorna fungerar inte för rullstolsburna elever. I förslaget till ny skollag ökas kraven på tillgänglighet, även för friskolorna.

Fråga från ORANGE grupp (NOBAB):

Varför är det så långa väntetider på Akuten för barn fast barn har väldigt ont och kan få hemska minnen? (Artikel 24)

Maria Larsson: Vi har tillfört resurser för att minska väntetiderna inom all sjukvård. Akuten används ibland fel, av människor som skulle kunna tas om hand i andra delar av sjukvården. Regeringen har tillsatt en KÖMILJARD, som går till landsting som lyckas korta köerna. Alla köer, men även köerna på Akuten. Det har gett effekt, köerna har kortats i de landsting som fått priset.

Fråga från ROSA grupp (FACO):

Varför går tiden över/blir tiden förlängd som man får stanna hos en jourfamilj fast det bara ska vara en kort tid? (Artikel 12)

Maria Larsson: En jourfamilj ska vara tillfällig, enligt lagen max två månader. Men det kan dröja längre om socialtjänstens utredning drar ut på tiden med att ge ett besked. Tyvärr har vistelserna i jourhem blivit för långa. Jag har bett Kerstin Wigzell undersöka detta. Hennes förslag innebär: Att öppna en utredning ska göras inom två veckor och utredningen måste vara klart inom fyra månader. Jag tycker det är för lång tid, för det är en orimlig livssituation för ett barn att gå och vänta och att bo tillfälligt. Det finns stora vinster med att korta tiden men det är svårt. Jag jobbar på det. *Jag hoppas kunna lägga en proposition under 2010.*

Fråga från RÖD grupp (Scouterna):

Hur kan du öka antalet familjehem för ensamkommande flyktingbarn?

Maria Larsson: Detta är egentligen Tobias Billströms område. Antalet ensamkommande barn har ökat starkt, jag tror det beräknas komma 5 000 barn i år. Alla kommuner behöver vara med och ta emot dessa barn. Det rör sig mest om pojkar i åldern 15 – 16 år, men andelen flickor har också ökat.

En viktig del för att få fram fler familjehem är att de ska kunna få bra stöd från Socialtjänsten i kommunen. I många fall idag kan familjehemmen känna sig övergivna. Socialtjänsten har ett ansvar att hjälpa till och fler kommuner borde skriva avtal.

Följdfråga: Vad kan ni i regeringen göra?

Svar: Tobias Billström arbetar mycket med det just nu och funderar över om det behövs en tvingande lag.

Fråga från VIT grupp (RBUF):

Situationen för döva barn och ungdomar är svår för det krävs så lång tid i förväg för att boka tolkar. Ungdomarna drar sig för att delta i föreningslivet/fritidsaktiviteter och de känner sig som en börda för sina fritidsorganisationer. Varför ska det vara så krångligt? (Artikel 23)

Maria Larsson: Tolksfrågan känner jag till, hörselorganisationerna har tagit upp den. Det är ett problem att alltid behöva planera sitt liv i detalj och i förväg, man får inget spontant liv. Den här frågan har även Kulturdepartementet och Lena Liljeroth-Adelsohn hand om. Där prövar man nu att utveckla ett system med Skrivtolkning. De ökade kraven på tolkar speglar ju att de med hörselnedsättning är mer aktiva i samhället vilket är positivt. Jag känner till problemet, vi jobbar på det, men allting går inte jättefort. Det behövs fler tolkar, fler behöver utbildas.

Fråga från BLÅ grupp (RBU):

Vad gör Sverige för att kollektivtrafiken ska fungera för rörelsehindrades behov? (Artikel 23)

Maria Larsson: Vi har gjort mycket. Regeringen har exempelvis givit 150 miljoner till Banverket för anpassning och skyltning av järnvägsstationer. Här händer det mycket och det är viktigt för de här människornas självständighet. Men även om stationerna blir bättre så har TÅGEN fortfarande brister. Vi behöver arbeta också med tågens utformning.

I januari får vi ett nytt EU-direktiv som säger att det måste finnas TÅGVÄRDAR på plats på stationerna för att hjälpa denna grupp resenärer. Det finns en plan för handikappanpassning av alla offentliga lokaler 2000-2010, den nationella handikappolitiska planen. Kommunerna var lite långsamma i början men nu händer desto mer. Alla enkelt åtgärdade hinder (ramper vid korta trappor, dörröppnare och så vidare) ska ordnas till 2010.

Fråga från GRÖN grupp (RBUF):

Illegala flyktingar har bara rätt till akutsjukvård. Vad tycker du räknas som akutsjukvård? (Artikel 24)

Maria Larsson: Jag tycker att alla ska ha rätt till sjukvård, det ska inte begränsas av det som kallas "AKUT". Det är min personliga uppfattning, kanske inte hela regeringens, men min politiska uppfattning. Om det begränsas till akutsjukvård måste akutsjukvård definieras – precis som du menar med din fråga. Barnkonventionen är tydlig på den här punkten: Barn ska ha rätt till vård även om man vistas illegalt i landet.

Följdfråga moderatorn: Hur relaterar du frågan till Barnkonventionen?

Svar: Barn ska ha rätt till all sjukvård. Frågan diskuteras just nu och jag hoppas på ändring till nästa år.

Fråga från GUL grupp (Globträdet):

Hur kan man arbeta mot mobbning?

Maria Larsson: Den här frågan är egentligen Jan Björklunds, skolministern. Han markerar tydligt mot mobbning. Det är ett gammalt problem, det fanns redan när jag gick i skolan. Men idag vet vi att det finns lösningar. Man måste se och agera och både elever och lärare ska vara inblandade i lösningarna.

Stoppskylt: Min fråga var – gör ni något för att följa upp hur skolorna gör?

Maria Larsson: Till vår hjälp har regeringen en myndighet SKOLVERKET som har ett uppföljningsansvar. De ska berätta för regeringen hur kommunerna och skolorna sköter detta. Bra det där med Stoppskyltar. Det borde vi ha i regeringen också.

Fråga från GRÖN grupp:

Hur kan funktionshindrade få bättre hjälp så att de inte tvingas byta skola? (Artikel 23)

Maria Larsson: Skolan har ansvar för att ge alla elever det stöd de behöver. Friskolornas ansvar ska skärpas i nya skollagen så att även elever med funktionshinder ska kunna få välja skola. Om man inte är nöjd ska man säga ifrån.

Följdfråga: Om en elev till exempel behöver en dator, och skolan säger nej. Vad gör man då?

Maria Larsson: EN dator är i så fall ett hjälpmedel och de bekostas av landstingets hjälpmedelscentral, inte av skolan. Ni ska inte nöja er med svaret NEJ.

Fråga från ORANGE grupp:

Idag kan ett barn som är dåligt skickas runt till olika avdelningar i sjukvården. Vad gör man åt det? (Artikel 24)

Maria Larsson: Det är inte bra! Så ska det inte fungera. Man kan anmäla till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd HSAN om man inte är nöjd. Men det är inte OK för barn. Barn har kortare tidsperspektiv och två månader är en väldigt lång tid att gå och vänta. Unga ska snabbt få hjälp. Du får gärna mejla mig med mer information om detta exempel.

Sista frågan från moderatorn:

Vad tar du med dig från denna hearing?

Maria Larsson: Jag ska kolla upp:

- Det där med intyg från vårdnadshavare för vissa för att få vaccinera sig.
- Det där om Akutsjukvårdens långa väntetider.
- Om funktionsnedsättningen.
- Att skickas runt i sjukvården – ingen tar ansvar.

Denna hearing – ni har gjort ett viktigt arbete. Barn och unga har rätt att komma till tals inom Socialtjänsten, det ska jag följa upp, det kommer i ny lag, En kontaktperson till varje barn och två besök/år varav det ena ska vara oanmält. Jag ska själv följa upp det som rör mina frågor och vidarebefordra till de andra ministrarna frågorna om deras områden.

Moderatorn: Vilka frågor anser du är viktigast?

Maria Larsson: Barns och ungas rätt att komma till tals med socialtjänsten, att själv få berätta sin syn på olika lösningar.

UTFRÅGNING VIA LÄNK TILL EU MÖTE I FRÖSUNDAVIK AV

socialminister Göran Hägglund, Jacques Barrot/vice ordförande i Europeiska kommissionen, kommissioner för frihet, säkerhet och rättvisa och Marta Santos Pais /FN:s generalsekreterares särskilda representant för våld mot barn

Vad gör du för att stoppa barnsexturism? (Artikel 34)

Jacques Barrot: Hädanefter ska den som begår sexuella övergrepp straffas, även om övergreppet sker utanför EU-området. EU har nyligen fattat ett beslut om detta för att verkligen stoppa sexturismen. Så fort vi är helt säkra på att det handlar om sexturism kommer gärningsmannen att straffas. Vi tror också att hotet om straff räcker och är avskräckande. Internationella åtgärder behövs naturligtvis också.

Vad gör ni åt att pojkar omskärs och flickor könsstympas? (Artikel 24)

Marta Santos Pais: Vi är oroad, konventionell kvinnlig könsstympning är inte acceptabel. Vissa länder går inte med på att lagstifta mot könsstympning. Men även om det finns lagar så räcker det inte. Man måste informera också. Det är viktigt att komma till tals med familjer, att ändra attityder inifrån, inte bli pådyvlade värderingar från andra länder. Men det tar tid. Unga företrädare behövs, vilka sedan kan tala med andra ungdomar.

Varför får inte barn som placeras i familjehem bestämma var de ska bo och hur det ska se ut? (Artikel 20)

Göran Hägglund: Socialtjänsten ska hjälpa till att hitta boende som ger största möjliga säkerhet och trygghet. De ska naturligtvis lyssna på barnet. Varje fall är unikt.

Hur jobbar ni för att barn i EU ska få bättre inflytande i skolan? (Artikel 12)

Jacques Barrot: Det är en svår fråga. Ge information om barnets rättigheter regelbundet i skolan är ett sätt. Men rättigheter följs av skyldigheter, vi måste också tala om barnets skyldigheter mot lärare, föräldrar etc. Det är väsentligt att väcka det personliga ansvaret. Jag tar gärna emot idéer och förslag och åtar mig att bilda ett forum för barnen i skolan.

Definiera barnets skyldigheter?

Jacques Barrot: Barnet har rättigheter. Med rättigheter följer skyldigheter för vuxna, barn får alltså egna skyldigheter med tiden. Skolplikt är en skyldighet som barnet har och att inte diskriminera ett annat barn på grund av hudfärg, religion etc.

I Artikel 42 står att barn ska känna till sina rättigheter. Men få vet ens vad Barnkonventionen är. Vad gör ni för att barn ska bli medvetna om sina rättigheter? Varför är kunskap om barnets rättigheter inte obligatorisk i läroplanen?

Göran Hägglund: Vi har funderat mycket på det här. Enligt läroplanen ska elever få kunskap om demokrati och mänskliga rättigheter, Barnkonventionen är en del av de mänskliga rättigheterna. Skolverket har också fått i uppdrag att sprida värdegrunden. Det är viktigt att barn blir medvetna om sina rättigheter. Då kan Barnkonventionen förverkligas på ett bättre sätt.

UTFRÅGNING AV PANEL MED

Henrik Petrén och Fredrik Viklund/Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar, Elisabeth Dahlin/generalsekreterare Rädda Barnen, Elaine Krig, Jenny Kvie och Véronique Lönnerblad/Unicef, Elina Pettersson/RBU Rädda barnens ungdomsförbund samt Fredrik Malmberg/Barnombudsmannen

Hur har arbetet med Barnkonventionen förändrats de senaste 25 åren?

Hur mycket tänker ni på att ha med unga i verksamheten? (Artikel 12)

Véronique Lönnerblad: Vi har bildat barngrupper. I kampanjer använder vi sociala medier för att nå ungdomar så som de vill bli nådda.

Henrik Petrén: Många av de aktiva i RBU är föräldrar. Vi försöker involvera barn, men vi kan bli bättre.

Elisabeth Dahlin: Rädda Barnen har ju ett ungdomsförbund. Vi lyssnar på barn. Hälften av ledamöterna i vår styrelse är under 35 år, två är yngre än 24 år.

Fredrik Malmberg: Vi har expertgrupper, än så länge med barn som bor eller har bott på institution och barn med funktionshinder. Vi har mycket kontakt med barn via mejl och telefon. När barn ringer och skriver till oss tar vi det på stort allvar. När jag reser ut i landet kräver jag att få träffa barn. Vi gör också undersökningar och kartläggningar för att visa hur barn har det.

Vill ni ha fler under 18 år i era styrelser i framtiden? (Artikel 12)

Véronique Lönnerblad: Jag tar upp frågan på nästa styrelsemöte.

Hur ser ni till att barn får ta del av Barnkonventionen? (Artikel 42)

Fredrik Malmberg: BO har tre olika material för barn i olika åldrar. Vi har skickat brev om dessa och lärarhandledning till alla skolor. Och vi lobbar stenhårt mot regeringen.

Elisabeth Dahlin: Via Rädda Barnens hemsida och lokalföreningarnas arbete. Vi har också information på alla mödravårdscentraler och barnavårdscentraler.

Henrik Petrén: Vi informerar alla våra medlemmar om Barnkonventionen. En viktig fråga för oss är alla barns rätt att leka. Bara en procent av lekplatserna är tillgängliga för barn med funktionshinder.

Véronique Lönnerblad: Unicef har olika material och barngrupper. Vi har tagit FN:s kritik på allvar, barnkommittén säger att svenska barn har för dålig kunskap om Barnkonventionen. Vi vill att den ska vara en del av läroplanen och har uppvakttat skolministern.

Elina Pettersson: Det här är en profilfråga för Rädda Barnens ungdomsförbund. Vi vill att Barnkonventionen ska bli lag.

Hur mycket makt har frivilligorganisationerna över politiker?

Elisabeth Dahlin: Jag önskar att vi hade mer makt. Men de brukar lyssna på oss.

Henrik Petrén: Politiker lyssnar, men alldeles för långsamt och inte tillräckligt mycket. Barnkonventionen är det bästa vi har – det är svårt för politikerna att glida undan ansvaret.

Véronique Lönnerblad: Vi brukar repetera några gånger, tills de lyssnar. Politikerna är faktiskt beroende av oss som väljer dem. Om vi repeterar några gånger till så blir nog Barnkonventionen lag.

Jenny Kvie: Vi tycker att det är svårt att veta vart vi ska vända oss.

Elina Pettersson: Vi tycker inte att vi har så mycket makt. Politikerna säger att de lyssnar, men sedan händer inte så mycket.

Fredrik Malmberg: Politik tar tid, det gäller att både ha fakta och att påverka på ett smart sätt. Det gäller också att påverka rätt politiker. Man glömmer att många beslut fattas på kommunal nivå. Jag tror att kommunalpolitiker är lättare att påverka. Underskatta inte den makt ni har!

Hur mycket resurser läggs på gymnasiet respektive grundskolan? Varför är det skillnad på kvaliteten? (Artikel 28)

Henrik Petrén: Jag vet inte, men det är för stora skillnader i kvalitet mellan skolor i Sverige. Barn och ungdomar med funktionshinder upplever att de får sämre utbildning. Det blir jag arg på!

Kan ni ge konkreta exempel på hur man kan öka ungdomars inflytande i samhället? (Artikel 12)

Henrik Petrén: Vi driver ett projekt, "Ge mig vingar som bär", som ska hjälpa unga att klara sig bättre själva.

Véronique Lönnerblad: Öka kunskapen, använd era rättigheter. Barnkonventionen behöver få en starkare ställning, barns inflytande är ett måste när det gäller exempelvis asylansökningar och vårdnadstvister.

Elina Pettersson: Barn måste få veta om allas lika värde. Vi pratar om det i våra samtalsgrupper.

Fredrik Malmberg: Rätten att komma till tals är tydlig i Barnkonventionen. Men i svensk lagstiftning står att barnet ska få komma till tals "om det inte är olämpligt". Vem avgör när det är lämpligt? Ett exempel är en 14-årig flicka med diagnosen autism. Den hjälp hon fick var att gå kvar i sin vanliga klass i skolan. Men idrott skulle hon ha tillsammans med andra barn med diagnos. Hon var så rädd att hon inte vågade gå till skolan. Ingen hade frågat henne vilken hjälp hon behövde.

Elisabeth Dahlin: Det är staten som skrivit under Barnkonventionen, men de flesta beslut fattas i kommunerna och där är det lättare att påverka. Det är stora skillnader mellan kommuner när det gäller hur barn har det. En kvarts miljon barn lever i fattigdom i Sverige i dag. Många har inte råd att följa med på skolutflykter. De sjukskriver sig i stället för att tala om att de inte har råd. Dessa barn får ont i magen.

Jag har fått ett skadestånd. Jag får inte ta ut pengarna fast jag har fyllt 18 år. Varför är det så?

Fredrik Malmberg: Att låsa pengarna tills barnet fyller 18 år är ett skydd för barnet. I det här fallet vet jag inte varför du inte får ta ut dina pengar.

Samlad fråga till panelen: Hur är det om 20 år?

- Då är Barnkonventionen lag.
- Alla länder har ratificerat Barnkonventionen, gjort den till lag och skrivit in den i läroplanen.
- Barn med funktionshinder ses som barn i första hand.
- Barnkonventionen efterlevs.
- Gömda barn har samma rättigheter som andra barn.

BESÖK AV DROTTNING SILVIA MED GÄSTER

Drottningen höll ett kort gratulationstal till "födelsedagsbarnet".

UTFRÅGNING AV PANEL MED

Ulrika Carlsson, Eva Olofsson, Monica Green och Krister Hammarberg; Riksdagens tvärpolitiska barngrupp

Efter att alla kort presenterat sig inledde Ulrika Carlsson med att berätta att den tvärpolitiska barngruppen bildades 1992 och att de med BK i ryggen arbetar för att få brett stöd för gemensamma motioner för barn och unga i riksdagen. De träffas cirka en gång/månad.

Kortfrågorna:

2009 är bäst svarar alla, Eva Olofsson vill göra BK till lag, Monica Green tvekar, Ulrika Carlsson och Krister Hammarberg stöder BK som konvention. Samtliga anser att eleverna har för lite makt i skolan. Ulrika Carlsson, Eva Olofsson och Monica Green anser att staten ansvarar för att implementera BK medan Krister Hammarberg envist svarar både och.

Fråga från ROSA grupp (ECPAT):

Hur kommer det sig att det är så dåliga möjligheter för en dialog mellan unga och politiker? (Artikel 12)

Ulrika Carlsson: Jag är ute två dagar i veckan i skolor. Man kan också inrätta ungdomsråd i kommunerna.

Eva Olofsson: Bjud in oss politiker, vi ska ut och prata mer med folk

Monica Green: Det är bedrövtligt och att det blivit sämre med dialog och inflytande. Gå på era kommunala politiker, Jag kan lyssna mer, besök min blogg monica.nu

Krister Hammarberg: Vi politiker är väldigt tillgängliga, tag kontakt med oss. Men ungdomar är individer med olika intressen och behov, det räcker inte med att inrätta ett ungdomsråd, där några få ska pröva att representera alla.

Moderatorns följdfråga: Vad kan du göra, mer konkret?

Krister Hammarberg: Det viktigaste är att man har bra argument, då kan man påverka. Att ta steget att föra fram sina åsikter, kontakta politiker.

Monica Green: Satsa på ungdomsfullmäktige och ungdomsråd, de är bättre än att inte ha något. Om vi ska ha ungdomsråd på riksplanet måste det vara på riktigt, att de har något att besluta om.

Stoppskylt: Men när de inte lyssnar var ska man vända sig då?

Eva Olofsson: Inrätta ungdomsråd men se till att de har egen budget och något att besluta om. Elever ska vara med och bestämma om skolans regler och så vill jag att det ska bli tillåtet igen att ha lokala styrelser med elevmajoritet för skolor.

Ulrika Carlsson: Den nya skollagen kommer att bli mycket bättre, exempelvis är det starkare skrivningar om elevinflytande. Vi måste också se till att lagarna följs.

Moderatorn: Lyssnar politiker?

Ulrika Carlsson: Jag tycker att vi lyssnar men vi måste också bli bättre på att motivera om vi inte genomför ungdomarnas förslag.

Fråga från RÖD grupp (Plan Sverige Ung):

Vad ska vi göra för att förutsättningarna för alla barn ska få likvärdiga villkor (i skolan) oavsett var man bor? (Artikel 28)

Eva Olofsson: Vi måste ge kommunerna lika bra ekonomiska möjligheter och en bättre skolinspektion, idag har det blivit för uppdelade områden och skillnader på grund av hur man väljer skola.

Ulrika Carlsson: Dubblerad skolinspektion för att komma åt likvärdigheten.

Monica Green: Barn ska kunna få utvärdera sina lärare och så ska det vara samma kvalitetskrav på friskolor som på kommunala skolor.

Krister Hammarberg: Genom en stark skollag och en stark skolinspektion, likvärdig skola men inte lika, glesbygd och stad kräver olika lösningar.

Stoppskylt: Det tar lång tid när ni svarar alla och då hinner inte vi ställa lika många frågor. Det räcker att en svarar.

Moderator: Bra förslag, två får svara.

Fråga från VIT grupp (Verdandi):

Vissa barn får mer uppmärksamhet än andra i skolan. Vad kan man göra åt det? (Artikel 12)

Monica Green: Det är fel, vi behöver skolinspektion. Alla ska bli sedda och hörda och få tala om vad de tycker, annars får man vända sig till lärare, rektor eller politiker i kommun och riksdag. Viktigt med lämpliga lärare.

Fråga från BLÅ grupp (Haro):

Hur ska man få med ensamman flyktingbarn mer i samhället?

Ulrika Carlsson: Kommunerna måste ta ansvar när man efter flykt ska rota sig i ett nytt land.

Eva Olofsson: Alla kommuner ska ta emot och det behövs extra resurser till skolan. De ska bjudas in i föreningar, spela fotboll till exempel, och de ska få hälso- och sjukvård, alla barn i Sverige.

Fråga från GRÖN grupp (Globträdet):

Vad gör ni åt att barnfattigdomen i Sverige ökar? (Artikel 27)

Krister Hammarberg: Vi har en ekonomisk kris just nu, vi har fått den från utlandet. Vi måste se till att alla får jobb så vi kan arbeta oss ur krisen. Vi måste också ändra attityd till att utgifter i skolan, alla avgifter och utlägg ska tas bort.

Eva Olofsson: Alla utgifter och avgifter ska bort, det ska vara låga avgifter även i kulturskolan. Glasögon ska vara gratis, liksom hörselhjälpmedel. Höja ersättning till sjuka, arbetslösa och de som får socialtjänst, de har också barn som drabbas av dålig ekonomi.

Fråga från ORANGE grupp (Scouterna):

Utbrändhet börjar bli ett problem bland ungdomar. Vad gör ni åt det? (Artikel 24, 31)

Ulrika Carlsson: Man måste diskutera barn och ungas psykiska hälsa ur ett folkhälsoperspektiv. I kommande skollagen kommer skolhälsovården att förstärkas.

Monica Green: Det är mycket stress, bland annat på grund av familjernas situation. Och hur är egentligen skolarbetet organiserat med alla prov och undervisning. Det behövs fler sjuksköterskor och kuratorer.

Man kan ju jobba 50 eller 75 % men det går inte för elever i skolan!

Ulrika Carlsson: Jo, det går.

Fråga från LILA grupp (Ronneby ungdomsråd):

Barnbidraget. Vad tycker ni om storleken och vem ska få det? (Artikel 27)

Krister Hammarberg: Föräldrarna ska ha barnbidraget.

Monica Green: Barnbidraget ska höjas och tillägget för föräldrar som studerar också. Barn och föräldrar ska diskutera vad barnbidraget ska användas till och vem som ska disponera det.

Fråga från ORANGE grupp (Scouterna)

Ungdomar har nästan ingen stans att vara. Varför satsas det inga pengar på fritidsaktiviteter och ungdomsgårdar? (Artikel 31)

Ulrika Carlsson: Just nu ses detta över och det är en fråga som beslutas på kommunal nivå.

Eva Olofsson: Det är mindre resurser på grund av lågkonjunktur och då måste man ge mer pengar till kommunerna. Det är lokalt man bestämmer om man ska öka eller spara på fritidsgårdar. Det finns kommuner som ökar!

Stoppskylt och spontanfråga från Ronneby ungdomsråd:

Det verkar vara många missförstånd och för lite kontakt mellan unga och politiker. Även här idag i det här rummet. Man borde ha kontaktpolitiker. Vill någon av er bli vår? (Artikel 12)

ALLA räcker upp handen.

Moderator: BJUD IN DEM, de som är här och eller deras kollegor.

Sista frågan till alla: När ni någon gång slutar i riksdagen – vilka beslut vill ni ha varit med om att fatta?

Krister Hammarberg: Stoppa barnpornografi

Monica Green: Att Barnkonventionen blir mer känd

Eva Olofsson: BK som en lag och mindre fattigdom

Ulrika Carlsson: Den nya skollagen och den nya barnskyddslagen

AVSLUTNING

Som ordförande för den Tvärpolitiska barngruppen tackade Ulrika Carlsson alla för deltagandet. Enligt Ulrika kommer det att stå i den nya skollagen att barnens bästa ska vara en **UTGÅNGSPUNKT** och att hon tycker det är ett fint ord.

Två av ungdomarna avslutade med att ge sina personliga reflektioner av hur de blivit engagerade i att driva Barnkonventionen och andra frågor.

Moderatorerna Cecilia och Lisa tackade alla för det stora engagemanget under hearingen och hoppades på minst lika stor uppslutning igen vid nästa års hearing. Men att tala om vad man tycker är inte något man bara ska göra den 20 november. **VARJE DAG** ska man säga ifrån om man märker att barn kränks.

NÄTVERKET FÖR BARNKONVENTIONEN

FÖRBEREDELSE INFÖR HEARINGEN 2009-11-20

BILAGA TILL HEARINGRAPPORTEN 2009

Förberedelserna ägde rum den 19 november. Syftet var att förbereda frågor till hearingen på fredagen. Deltagarna var indelade i 8 grupper. Varje grupps arbete dokumenterades av en utsedd person. Här redovisas dokumentationen från varje grupp. Frågorna från varje grupp är sorterade i teman enligt artiklarna i Barnkonventionen.

Allmänna åtgärder för genomförandet av konventionen. Artikel (4, 42, 44)

Grundläggande principer. Artikel (1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11)

Medborgerliga och politiska rättigheter. Artikel (7, 8, 12, 13, 14, 17, 19, 22, 37)

Grundläggande hälsa och välfärd. Artikel (18, 23, 24, 26, 27)

Utbildning, fritid och kulturverksamhet. Artikel (15, 28, 29, 31)

Särskilda skyddsåtgärder. Artikel (16, 19, 20, 22, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40)

Följande personer deltog under fredagen och besvarade frågor i grupperna: Cecilia Sjölander, Barnombudsmannen, Marina Bengtsson och Johan Rahm, Migrationsverket samt Berith Josefsson, Socialstyrelsen.

De flesta frågorna ställdes sedan under fredagens hearing.

DOKUMENTATION FRÅN VIT GRUPP

(Dokumentatör: Ann-Marie Stenhammar)

Allmänna åtgärder för genomförandet av konventionen. Artikel (4, 42, 44)

Fråga om barns rätt till information till Göran Hägglund:

Barn har rätt att få veta om sina rättigheter som står i Barnkonventionen. Men i skolan får man inte veta något. Det borde man få göra. Barnkonventionen borde skrivas in i läroplanen. Kan ni göra något åt det?

Fråga om Barnkonventionen som lag till den som bestämmer om lagar: (Beatrice Asks statssekreterare.)

Barnkonventionen borde vara lag annars händer det ingenting. Nu kan man bryta mot det som står i Barnkonventionen. Vad finns det för anledning till att inte göra Barnkonventionen till lag?

Medborgerliga och politiska rättigheter. Artikel (7, 8, 12, 13, 14, 17, 19, 22, 37)

Fråga om ensamkommande flyktingbarn till Migrationsverket:

Vad gör ni för att förhindra att kommuner gör som i Vellinge och nekar barn att få komma dit?

Grundläggande hälsa och välfärd. Artikel (18, 23, 24, 26, 27)

Fråga om rätt till hälso- och sjukvård till Göran Hägglund, socialminister:

Om man vill prata med en psykolog när man mår dåligt kan man få vänta jättelång tid och det kan vara väldigt olika i olika kommuner. Vad tänker ni göra åt det?

Fråga/förslag om tillgänglighet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning (handikapp) till Maria Larsson, äldre- och folkhälsominister (och ansvarig för funktionshinderfrågor):

Till exempel: Om ett barn eller ungdom står i tunnelbanan och något händer som alla hör och förstår, så kan inte den som är döv förstå det. Det som sägs i högtalarna borde också finnas som text på skyltarna, precis på samma sätt som att nästa station syns.

Utbildning, fritid och kulturverksamhet. Artikel (15, 28, 29, 31)

Fråga/förslag om barns rätt till lek och fritid till Maria Larsson:

Om man är döv eller hörselskadad och behöver teckentolk så måste man ringa och boka tolk kanske 2 veckor i förväg och ibland fungerar det ändå inte. Då är det svårt att spontant bestämma sig för att man vill vara med om något, föreningsmöten eller annan fritidsaktivitet. Det kan sluta med att personen struntar i att försöka vara med. Det borde vara lättare att få teckentolk och det borde inte heller kosta något. Förslag också att grunderna i teckenspråk borde vara obligatoriskt i skolan så att man kan prata med sina döva kompisar.

Fråga om ojämlikhet i skolan till Tvärpolitiska barngruppens representanter:

Vissa får mer uppmärksamhet än andra i skolan, till exempel att det är samma person som får svara på alla frågor eller att man inte får hjälp när man säger till för att man inte ropar högst. Varför är det så och vad ska ni göra åt det?

DOKUMENTATION FRÅN GUL GRUPP

(Dokumentatör: Ingmarie Cederholm)

Allmänna åtgärder för genomförandet av konventionen. Artikel (4, 42, 44)

Varför är Barnkonventionen inte en lag?

Medborgerliga och politiska rättigheter. Artikel (7, 8, 12, 13, 14, 17, 19, 22, 37)

Vad gör ni åt de apatiska barnen som skickas iväg och som inte får stanna i Sverige? (Fråga till representanten för Migrationsverket.)

Hur kan ni neka ensamkommande flyktingbarn?

Hur kan ni hindra barn att komma in i Sverige när de inte har något land att åka tillbaka till?

Vad gör ni konkret på Migrationsverket?

Vad avgör om man får asyl?

Grundläggande hälsa och välfärd. Artikel (18, 23, 24, 26, 27)

Vilken rätt har asylsökande till sjukvård? Har inte asylsökande rätt till mer än akutsjukvård?

Utbildning, fritid och kulturverksamhet. Artikel (15, 28, 29, 31)

Vad tänker ni göra åt mobbningen? Vissa skolor gör ingenting. Hur följer ni upp hur skolorna jobbar med mobbing?

Varför bestämmer ni inte om skolmaten på nationell nivå när ni vet att många tycker att den inte är bra?

Många är nära att bli utbrända bland de unga i skolan. Man bör alltid ligga på en hög prestationsnivå. Stress är ett stort problem hos eleverna. Skolelever kan inte "gå ner i tid"? Vad kan göras åt detta?

Vad kan man göra åt diskriminering på grund av religion i skolan? Bekännande kristna i svenska skolan är idag en minoritet. Ofta får man höra att man är konstig. Kommentar som yttrats av lärare till muslim: "då missar du verkligen något när du inte äter bacon."

Hur kan det finnas så mycket mer resurser i gymnasieskolan än i grundskolan? Det känns som att det är bättre kvalitet i gymnasiet än högstadiet.

Låt barnen bestämma om skolmaten till exempel via en blankett – inflytande över skolmaten.

Varför gäller inte samma regelverk i alla skolor?

Varför lär vi oss inte teckenspråk i skolan? Alla elever borde få lära teckenspråk i skolan.

Om man bor växelvis hos sina skilda föräldrar bör man få skolskjuts till eller från båda.

Särskilda skyddsåtgärder. Artikel (16, 19, 20, 22, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40)

Vad gör ni för att barn i andra länder ska få gå i skolan och inte behöva jobba eller bli barnsoldater?

Vissa köper energidrycker. I Pressbyrån är det 18-årsgräns men inte i mataffärer. Varför?

Är ni medvetna om hur lätt det är för ungdomar att få tag i sprit? Vad gör ni för att åtgärda detta?

Vuxna kan vända sig till DO, diskrimineringsombudsmannen. Vem kan barn vända sig till? Barnombudsmannen har väl inte den funktionen som DO har?

Vad händer när man är färdigbehandlad på ungdomsvårdsanstalt? Får alla vård så länge de behöver, eller saknas det resurser? Hur många återfaller? Är det acceptabelt?

DOKUMENTATION FRÅN BLÅ GRUPP

(Dokumentatör: Kerstin Nordström)

Allmänna åtgärder för genomförandet av konventionen. Artikel (4, 42, 44)

Varför är inte Barnkonventionen lag i Sverige när den är det i Norge?

Varför pratas det inte om Barnkonventionen i skolan?

Medborgerliga och politiska rättigheter. Artikel (7, 8, 12, 13, 14, 17, 19, 22, 37)

Gömda flyktingbarn ska ha också rätt till vård. Om man inte har "papper" får man inte träffa en doktor om man besöker skolsyster.

Är det rätt att en 12-åring får stanna utan sin 19-åriga syster? Ska familjen splittras?

När det gäller barn, vilka är kriterierna för att man ska få stanna i landet?

Varför är det 18-årsgräns för barn i stället för 16 (myndighetsålder)?

Varför är det olika regler i olika länder när det gäller barn?

Grundläggande hälsa och välfärd. Artikel (18, 23, 24, 26, 27)

Smittskydd, vaccinet mot svininfluensa är ju inte testat så mycket, ska barn ändå vaccineras?

Blir barn lika behandlade som vuxna i sjukvården, får de verkligen reda på vad de har för sjukdom?

Är Sverige ett handikappvänligt land, får handikappade all hjälp de behöver?

Får ungdomar hjälp att delta i program, när de är alkohol- och narkotikaberoende, och får de veta i skolan att detta finns?

Utbildning, fritid och kulturverksamhet. Artikel (15, 28, 29, 31)

Om man blir mobbad i särskolan, vad gör man för att förhindra det? Blir barn från särskolan trodda om de berättar?

Särskilda skyddsåtgärder. Artikel (16, 19, 20, 22, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40)

Hur behandlas barn om de har utsatts för ett brott?

Blir en 12-åring trodd om hon eller han går till polisen och anmäler fysiskt eller psykiskt våld?

Hur känner ni barn när ni träffar/ser en polis? Är ni så trygga att ni törs anmäla ett brott?

DOKUMENTATION FRÅN ROSA GRUPP

(Dokumentatör: Petra Ramsten)

Allmänna åtgärder för genomförandet av konventionen. Artikel (4, 42, 44)

Varför är Barnkonventionen inte lag ännu?

En del politiker vet inte ens vad Barnkonventionen är. Om man inte får något straff så kan man ju lika gärna låta bli att bry sig om vad det står.

Pratar man om Barnkonventionen i skolan?

Bara en i gruppen har fått prata/lära om Barnkonventionen i skolan. Det ska inte vara tur att man råkar ha en bra lärare som berättar. Det borde vara obligatoriskt att lära ut om Barnkonventionen i skolan. Hur ska man annars få veta vilka rättigheter man har? Det är ju i skolan man kan nå ut till alla barn.

Borde inte alla vuxna kunna Barnkonventionen?

Hur ska de annars kunna följa den? Om den vore lag kanske folk skulle känna till den bättre för folk vet ju att man inte ska stjäla osv. Det har gått 20 år nu och ändå vet så få vad Barnkonventionen är. Hur lång tid ska det egentligen behöva ta? Blir det lag så måste ju informationen nå ut. Då blir det ju också påföljd om man inte följer den. Fast en del artiklar i konventionen är luddiga och kanske svåra att göra lag av.

Grundläggande principer. Artikel (1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11)

Vem bestämmer vad som är barnets bästa?

Vuxna bestämmer över barnens huvuden vad som är bäst för barnen, till exempel socialsekreterare.

Vilken möjlighet har vi barn att påverka vår situation och hur kan vi göra det?

Har barn tillräckligt mycket att säga till om?

Hur kan man göra det obligatoriskt för vuxna att lyssna på barn?

De som inte lyssnar säger att de inte behöver det för att de är vuxna. Men ingen kan förklara VARFÖR barns åsikter inte tål att lyssnas på. De ska inte säga att de inte vill lyssna bara för att man är barn.

Medborgerliga och politiska rättigheter. Artikel (7, 8, 12, 13, 14, 17, 19, 22, 37)

Hur kan man förbättra socialtjänsten så att fler vågar söka hjälp?

Socialtjänsten är klumpig ibland. Man kan inte vara anonym som barn. De ska inte ringa hem och söka målsman i telefonen, det kanske är pappan som slår barnet som svarar! Varför är de inte mer noggranna med att ta reda på vad som hänt och fundera ut hur de ska ta kontakt utan att barnet blir "avslöjat" och råkar illa ut?

Eftersom det är svårt att få resurserna att räcka till inom socialtjänsten, (till familjehem och socialsekreterare) bör man inte öka resurserna?

Hur lång tid tar det från att ni får en misstanke om att ett barn far illa tills ni gör något? Finns det en lag om hur lång tid det får ta?

Varför kan man förlänga tiden i jourfamilj när det står i lagen att man bara ska vara där tillfälligt i några månader?

När man bor i jourfamilj så vet man att det är tillfälligt och ser upp med att binda sig vid familjen. Då borde man inte få låta barns tid i jourfamilj förlängas gång på gång utan se till att de får komma till familjehem. Man kan inte heller hålla på och flytta barn hur som helst in och ut ur familjehem/fosterfamiljer. Man hinner precis stadga sig och få familjekänsla och sedan flyttas man vidare till en annan familj som är "för ens eget bästa" fastän man själv vill bo kvar. Dessutom förbjuds all kontakt med gamla familjehemmet när man kommit till en ny familj.

Grundläggande hälsa och välfärd. Artikel (18, 23, 24, 26, 27)

Varför får barn som hör dåligt hörapparat gratis, medan de som har synfel får betala glasögon själva?

DOKUMENTATION FRÅN LILA GRUPP

(Dokumentatör: Sanne Hultgren)

Allmänna åtgärder för genomförandet av konventionen. Artikel (4, 42, 44)

Förra året sa politiskt sakkunnige Mikael Persson att barnrättsfrågor skulle komma upp under Sveriges ordförandeår i EU – hur går det med det?

Vad gör man för att informera barn om sina rättigheter?

Utbildning till alla vuxna i yrken som på något sätt rör barn – i Barnkonventionen.

Varför är inte Barnkonventionen lag i Sverige?

Kan man inte bara skriva om den till lag i Sverige, för den är viktig. Då måste man tydligare välja att följa den, och då blir det dåligt att inte följa den. Jag har hört ministrar svara nej på om de vill ha Barnkonventionen som lag. Om man frågade ungdomar skulle nog de flesta säga att den skulle bli lag, och det borde ju vara viktigt vad vi tycker i den här frågan.

Man borde få lära sig om Barnkonventionen mycket tidigare i skolan, vi fick i åttan!

Medborgerliga och politiska rättigheter. Artikel (7, 8, 12, 13, 14, 17, 19, 22, 37)

Rätten att så långt som möjligt få reda på vilka föräldrarna är. Hur funkar det? Om föräldrarna inte vill att jag ska få reda på det? Om jag inte vill träffa dem utan bara få information? Eller om jag får reda på att min pappa inte är min biologiska pappa – är det okej att jag inte fått reda på det tidigare?

Flyktingar – vad gör man för att förhindra att asylsökande barn inte ska skickas tillbaka? Läste i en artikel att varje år nekas 100 asylsökande barn – varför nekar Sverige de här barnen?

Kommunen eller familjehemmen kan väl inte ta emot dem, men ger regeringen tillräckligt med pengar till kommunerna?

Rika ska ju hjälpa och fattiga länder enligt Barnkonventionen, så borde det väl vara med kommuner i Sverige också?

Står det att alla barn ska ha samma rättigheter, varför får inte papperslösa samma vård som andra?

Att sätta barnet i främsta rummet, hur rimmar det med att barn på flykt inte får stanna? Om ett barn vill stanna så måste det få göra det.

Grundläggande hälsa och välfärd. Artikel (18, 23, 24, 26, 27)

Varför har vi så lågt barnbidrag? Vuxnas löner höjs väl varje år? Finns det samma höjning för barnbidrag?

En flicka hade anorexi, då blev hon tvångsomhändertagen till en avdelning med psykiatriskt sjuka vuxna, helt fel. Hur kunde det bli så?

Flyktinghem i vår kommun Värmdö – de som blir arton får inte bo där längre, kommunen gör inget för att hjälpa dem – varför gör de inte det? De bor i ett gammalt vattenfallshus och får inte gå i skolan. Jag tror de är papperslösa. Om man nu har skrivit under Barnkonventionen så kan man ju inte låta bli att ge dem hjälp. Ingen i kommunen vet om att de finns där, de har dålig information. Om folk visste om dem skulle de nog vilja hjälpa. Vi får gå i skolan och lära oss saker, de får ingenting. Även om man är flykting så har de ju lika rättigheter som vi.

Utbildning, fritid och kulturverksamhet. Artikel (15, 28, 29, 31)

Döva och hörselskadade ska kunna välja skolor i hela landet, fler elever bör lära sig teckenspråk så att vi kan kommunicera med fler.

Skolskjuts hem till båda föräldrarna om de bor på olika ställen, inte bara den man är skriven hos.

Mer textat på tv, film och bio!

Krismeddelanden på transporter, till exempel tunnelbana och båt – skrivna på skyltar och skärmar.

Vi har i scouterna en funktionshindrad kompis, han blev jättediskriminerad i skolan. Lärarna tog ingen hänsyn. Han vantrivdes så att han slutade gå i skolan och sen fick han byta skola, men då fick han ingen skolskjuts förrän hans mamma klagade. Funktionshindrade barn ska ju ha samma rättigheter som alla andra. Detta är nog något som kan skilja mycket mellan kommuner. Varför är det så stor skillnad på hur mycket icke funktionshindrade och funktionshindrade barn diskrimineras?

Vad tycker Göran Hägglund om skolan – går vi mot en mer jämlik eller mer segregerad kvalitet på vår grund- och gymnasieskola?

Familjehemsfrågor – vill fråga Göran Hägglund: Det finns många som har det dåligt hemma och behöver någon annanstans att bo, många kommuner säger att de sen får flytta hem igen, fast det inte är bra hemma för att kommunerna inte har nog med pengar. Varför ger inte regeringen mer?

Alla har rätt att vara med i föreningar, även om mina föräldrar inte har råd. I scouterna så kan man prata med ledarna så löser det sig. Många sporter blir jättedyra när man blir äldre. Man har ju inte råd att betala vad det kostar för att bli bra på en sport.

När jag började gymnasiet i en annan kommun så var det jätteojämnt i språkkunskaperna och vi som kunde mindre än de andra fick bara svaret från lärarna "äh, men det ska ni kunna". Men det är ju inte vårt fel att vi inte lärt oss det i högstadiet.

Vad gör politikerna åt allt som har med Barnkonventionen att göra, att det ser olika ut i olika kommuner med skolmat, utbildning och så vidare?

Alla barn har rätt till lek, vila och fritid, enligt Barnkonventionen. Det är för mycket läxor, det finns ju ingen tid för fritid! Man har ju skolplikt, men vad ska det egentligen innebära? Man borde tänka på skolan från 8-16 inklusive tid för läxor. Det skapar stress att lärarna inte planerar så bra. Man behöver hjälp att planera sina studier, så att det inte blir att man alltid pluggar i sista sekunden. Lärarna måste lyssna på eleverna.

Varför är det så orättvist i skolor mellan olika kommuner? Kommuner bestämmer för mycket själva hur de fördelar pengarna, det borde finnas en miniminivå för vad som ska gå till barn. Det står ju i Barnkonventionen att man ska fråga barn innan man lägger budgeten, men det har jag aldrig hört om att någon har gjort.

Särskilda skyddsåtgärder. Artikel (16, 19, 20, 22, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40)

Ibland tvångsomhändertags ungdomar som är kriminella och som är farliga för sig själva och andra, på SIS-institutioner eller ungdomsfängelser, där har de inte tillgång till någonting. Är det verkligen acceptabelt att det alls ska finnas?

Barn som utsätts för övergrepp – vad gör man för att stoppa det?

DOKUMENTATION FRÅN GRÖN GRUPP

(Dokumentatör: Maria Hammarström)

Allmänna åtgärder för genomförandet av konventionen. Artikel (4, 6, 42, 44)

Varför är Barnkonventionen inte en lag?

Vad gör ni för att ALLA barn ska få information i grundskolan om sina rättigheter? Det finns material, men hur ska ni garantera att det når ut till alla barn?

Går lärarna någon utbildning om Barnkonventionen och skollagen?

Medborgerliga och politiska rättigheter. Artikel (7, 8, 12, 13, 14, 17, 19, 22, 37)

Vad gör man för de apatiska flyktingbarnen som inte får bo kvar i Sverige?

Vad gör ni åt kommuner som inte vill ta emot ensamma flyktingbarn?

Hur mycket får barnen påverka vårdnadstvister och säga var de själva vill bo? Hur gör man när föräldrarna vill bo långt ifrån varandra – ska barnet bestämma vem den vill bo hos? Det är svårt att lägga på barnet att välja mellan sina föräldrar, när man älskar båda.

Grundläggande hälsa och välfärd. Artikel (18, 23, 24, 26, 27)

Klyftor mellan olika grupper av ungdomar på grund av fördomar som leder till våld – vad har ni för planer för att lösa det? Hur får ungdomar själva påverka situationen?

Vad gör ni åt barnfattigdomen i Sverige?

Varför vräker man barnfamiljer trots att man inte får?

Vad gör man för att förhindra omskärelse av tjejer?

Varför kan inte alla flyktingbarn ha rätt till sjukvård, skola och fritid som andra barn?

Vad får man för hjälp och stöd när man har fått asyl i Sverige?

Varför skickar man tillbaka barn också när man vet att de riskerar att dö eller fara illa?

Varför håller man inte ihop familjer?

Hur får flyktingar (flyktingbarn) hjälp att bli en del av samhället när man väl har fått asyl?

Frågor till Marina Bengtsson om asyl och flyktingfrågor:

Marina Bengtsson menar att det bara är Migrationsverkets uppgift att pröva asylrätten och erbjuda boende under den tiden, det gör man minsann inte i alla länder. Får man avslag kan man överklaga till Migrationsdomstolen. Får man nej igen har man två veckor på sig att lämna

Sverige. Migrationsverket kallar in folk och frågar om de behöver hjälp att åka tillbaka, och det gör inte andra länder självklart. Akutsjukvård har alla rätt till, men det är upp till läkare att avgöra om det är akut. Ofta vågar inte föräldrarna låta barnen gå i skolan för att de kan bli upptäckta.

Varför splittras familjer?

Svar: Enda gången någon i en familj skickas tillbaka efter att ha fått permanent uppehållstillstånd är om de har begått ett brott. Tillfälligt uppehållstillstånd är speciellt. Det ger man bara om det är kortare kriser i ett land eller att det inte går att resa tillbaka just då.

Vad är "kortare kriser"?

Svar: Svårt att säga, men ett år till exempel. Vi har individuell prövning, därför kan en kompis få stanna och inte en annan, men en familj med barn under 18 år får alltid stanna. Även om ett barn är över 18 och andra under? Om det är bara två syskon som kommer och en är över och en under 18 är det inte säkert att båda får stanna. Många får avslag för att de inte har tillräckliga asylskäl. Nu tar det 10 månader - 1 år att få asylprövning, överklagar man tar det längre tid. Under prövotiden har man rätt till skola, vård och så vidare.

Utbildning, fritid och kulturverksamhet. Artikel (15, 28, 29, 31)

Varför finns det inga regler för hur många elever det får finnas i en klass?

Varför finns det så lite resurser för dem som behöver extra hjälp i skolan?

Varför får man skära ned på raster, till exempel lunchrasten, på skoltiden bara för att det är för många barn?

Finns det i den nya kursplanen för grundskolan planer för hur man jobbar för jämställdhet och mot diskriminering?

Finns det inga regler för hur mycket utrymme per elev det ska finnas i en skola?

Varför kan inte alla flyktingbarn ha rätt till sjukvård, skola och fritid som andra barn?

Handikappade barns rätt till fritidsaktiviteter, hur kan man garantera dem?

Varför kan man inte satsa på närproducerad mat i skolan, som är bra för miljön?

Hur kan man öka barns inflytande i skolan, när man inte kan straffa skolor för att de inte följer lagen på den punkten?

Varför finns det så litet resurser för dem som behöver extra hjälp i skolan?

Finns det i den nya kursplanen för grundskolan planer för hur man jobbar för jämställdhet och mot diskriminering?

Barnombudsmannen svarar: Vi har lämnat förslag till nya skollagen att barn ska få påverka hela vägen i skolan med personalen, inte bara i elevråd eller klassråd, utan kunna ge förslag och

påverka lokaler, innehåll, metoder osv. Idag kan en skola bli stämnd om man inte följer lagen när det gäller mobbning, man kan få betala skadestånd till en diskriminerad elev. I framtiden kan det bli fler sådana områden där skolan kan bli skadeståndsskyldig.

Går lärarna någon utbildning om Barnkonventionen och skollagen?

Barnombudsmannen svarar: Det ser väldigt olika ut på lärarutbildningarna, det skulle också behövas mer dialog med eleverna i skolan så att eleverna får veta vad de KAN vara med och påverka och inte.

Särskilda skyddsåtgärder. Artikel (16, 19, 20, 22, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40)

Hur utvärderar man fosterfamiljer idag så att inte utsatta barn blir utsatta för saker i sina fosterfamiljer också?

DOKUMENTATION FRÅN RÖD GRUPP

(Dokumentatör: Ingrid Engdahl)

Allmänna åtgärder för genomförandet av konventionen. Artikel (4, 42, 44)

Varför får svenska skolbarn inte lära sig om Barnkonventionen i skolan? Barnrättsdag, temadag, ibland har de tagits bort, fast de fanns tidigare. Det ska in i lärarutbildningen, det ska in i skollagen och läroplanerna. Den här frågan, om information, har vi ställt på många hearings. Hur ska vi få ändring på det här?

Varför har inte alla länder skrivit på Barnkonventionen (BK)? (USA och Somalia, USA vill inte styras av internationella konventioner, Somalia har inte haft någon regering.)

Varför händer det inget om man inte följer BK? Sverige har skrivit på men följer inte BK: Kan BK göras till svensk lag?

Medborgerliga och politiska rättigheter. Artikel (7, 8, 12, 13, 14, 17, 19, 22, 37)

Varför får barn inte reda på sina biologiska föräldrar (sluten adoption)?

Berith Josefsson från Socialstyrelsen blev tillkallad och berättade lite om detta:

Barn under 15 år har egentligen bara rätt att be om att en kontaktperson utses om de inte är nöjda med sin familj. Alla andra åtgärder ska godkännas av föräldrarna. Men det finns nu ett förslag om att barn ska få säga till om och önska fler saker.

Fler frågor till Berith Josefsson:

Varför är föräldrarätten så stark att de alltid bestämmer över barnen?

Vad gör du för att barn ska få påverka mer i samhället?

Vad ska du göra för att alla barn i alla kommuner ska få lika förutsättningar?

Det finns kommuner i Sverige som inte tar emot flyktingar alls. Varför? Det bidrar till segregation och motverkar integration. Om alla delade på ansvaret skulle det bli lättare att integrera. Är detta ett skäl för att göra BK till lag?

Kommunerna gör väldigt olika, många bryter mot BK. Vad kan ni göra för att alla kommuner ska följa BK?

Frågor till Marina Bengtsson från Migrationsverket:

Ensamkommande flyktingbarn och papperslösa barn, vad gäller när de kommer, varför försvinner barn och hur går det till när de kommer och om de inte får stanna?

Svar: Marina Bengtsson berättade om ankomstboende (under den första tiden) och familjehem (under asylsökningprocessen), och om problemen med att det kommit så många fler ensamma barn i år. Antalet familjehem räcker inte till, och då får barnen bo alldeles för länge i ankomstboende. Äldre barn (17-åringar) placeras ibland i gruppboende i stället för familjehem, de är ju nästan vuxna. Handläggningstid är cirka 5-6 månader för barn, men det blir ju längre om man överklagar. Vistelseprincipen innebär att den kommun man vistas i är ansvarig för att tillgodose barnens rättigheter, det vill säga Vellinge skulle behöva stödja barnen i gruppboendet även om de är placerade där av Malmö kommun. De ensamkommande som försvinner har minskat i antal, de vill egentligen inte till Sverige utan till England, Kanada eller Australien, där det är lättare att få jobb. Om ett barn ska avvisas måste det finnas en mottagare i det landet, annars kan man inte verkställa avvisningen.

Varför har föräldrarna alltid rätt att bestämma över barnen, exempelvis om de ska tillbaka från ett familjehem eller inte?

Berith Josefsson berättade att föräldrarätten är så stark i svensk lag, men att det är en remiss ute nu om ändringar i socialtjänstlagen.

Hur kan man få fram fler familjehem för ensamkommande flyktingbarn?

Svar: Fler kommuner borde ställa upp!

Utbildning, fritid och kulturverksamhet. Artikel (15, 28, 29, 31)

FN i Genève har kritiserat Sverige för att det är så stora skillnader mellan kommuner, till exempel att kostnaden för skollunch varierar mellan 7 och 30 kr/portion.

Hur kan elever få verkligt inflytande i skolan?

Vad ska man göra för att öka barns inflytande i skolan? Inte bara med ett elevråd. Är det föräldrarna som ska lära barn att prata och föra fram åsikter eller har skolan också ett ansvar? Det ska inte bara vara en utbildning OM demokrati, skolan ska också fungera demokratiskt. Man ska fråga efter barns tankar och åsikter och bygga undervisningen kring det.

DOKUMENTATION FRÅN ORANGE GRUPP

(Dokumentatör: Håkan Östberg)

Allmänna åtgärder för genomförandet av konventionen. Artikel (4, 42, 44)

Varför är inte Barnkonventionen lag?

Medborgerliga och politiska rättigheter. Artikel (7, 8, 12, 13, 14, 17, 19, 22, 37)

Det är svårare att få rätt i affärer om man är barn och om man skall reklamera en vara. Man tas inte på allvar! Det blir stor skillnad i bemötandet när mamma eller pappa är med. Fick inte byta en tröja för att jag inte var över 18 år, enligt butiken. Är det rätt?

Grundläggande hälsa och välfärd. Artikel (18, 23, 24, 26, 27)

Varför flyttar Socialtjänsten på barnet när det är mamman som blir misshandlad av pappan? Borde man inte se till att barnet och mamman får vara ihop genom att flytta på pappan? Varför måste mamman vara kvar hos den som misshandlar?

Socialtjänsten tar hand om barn mot barnets vilja. Socialtjänsten skall lyssna mer på barnet innan ett beslut.

Varför får inte barnet hjälp av Socialtjänsten när det behöver? De måste lyssna och tro på barnets berättelse.

Snabbare bedömning i sjukvården om man kommer in akut. Korta väntetiderna! Flera vittnade om väntetider mellan 7 och 15 timmar.

Utbildning, fritid och kulturverksamhet. Artikel (15, 28, 29, 31)

Varför är 6-årsverksamheten så mycket bättre, det finns fler spel och pyssel än när man går i 4, 5 och 6:an, på raster och på fritids och klubben?

Varför finns det inga alternativa lösningar om specialmaten tar slut i skolan? Ofta är man hänvisad till tillbehör som hårt bröd och sallad.

Besluta om ett minimibelopp som skolan måste avsätta till skolmaten.

Skolmaten tar ibland helt slut. Hur kan det få vara så?

Hur kan skolmaten variera så mycket inom en kommun? Vissa skolor har två rätter, bra salladsbord och frukt medan andra skolor bara har en rätt och lite råkost.

Elever som inte äter maten, hur skall de klara sig på eftermiddagen?

Det borde finnas frukt/macka till alla som det gjorde i förskolan och på fritids på eftermiddagen. Särskilt om man slutar sent på eftermiddagen.

Lärare favoriserar vissa elever. Det kan till och med skratta åt andra som råkar säga fel och fälla nedlåtande kommentarer.